

talk to me

sprich mit mir

govori sa mnom

Benimle konuş

Frühe sprachliche Förderung im Kindergarten

Dobrodošli **Hoşgeldiniz**
Welcome **Willkommen**

Fair chances for all children

All children in Austria are entitled to equal conditions when starting school. It is very important to me that the prerequisites necessary to achieve this are met.

At the time of starting school education, language is a key skill. Children who are able to express themselves in the German language when they start school, have an advantage over those who cannot. Only those who can follow what is being taught in classes from the very beginning will be happy to learn and will have a fair chance of being a part of their class. As Minister for Education I campaigned that the funds for early language support increase tenfold. With this investment in our children's future the early language support is offered in all Austrian kindergartens. I very much appreciate the fact that all Austrian federal provinces are part of that initiative.

Best wishes and success in this important project and joint effort!

Fer-šanse za svu djecu

Sva djeca u Austriji imaju pravo na podjednake uslove pri polasku u školu. Meni je lično veoma stalo do toga, da se ostvare pretpostavke za to.

Na početku školskog doba su posebno važne dobro razvijene jezičke sposobnosti. Ona djeca, koja se na njemačkom jeziku mogu dobro izražavati imaju na samom startu jednu veliku prednost. Jedino ona djeca, koja od samoga početka mogu pratiti nastavu, doživljavaju radost pri učenju i imaju jednu fer-šansu za uspješnu školsku naobrazbu. Ja sam se kao ministrica prosvjete zauzela za to da se udeseterostruče sredstva za rano poticanje jezika. Tom investicijom je omogućeno da se rano poticanje jezika ponudi u svim austrijskim dječjim vrtićima i ja se radujem da su sve savezne pokrajine od samoga početka bile uključene u to.

U ostvarenju ovog važnog zajedničkog zadatka želim svima mnogo uspjeha!

Claudia Schmied

Dr. Claudia Schmied
Bundesministerin für Unterricht, Kunst und Kultur

Faire Chancen für alle Kinder

Alle Kinder in Österreich haben das Recht auf gleichwertige Startbedingungen beim Schuleintritt. Es ist mir ein großes Anliegen, die Voraussetzung hierfür herzustellen.

Mit Beginn der Schulzeit sind gut entwickelte sprachliche Fertigkeiten besonders wichtig. Kinder, die sich in Deutsch gut ausdrücken können, haben einen großen Startvorteil. Nur wer dem Unterricht von Beginn an folgen kann, hat Freude am Lernen und eine faire Chance auf eine erfolgreiche Schulbildung. Als Unterrichtsministerin habe ich mich dafür eingesetzt, dass die Mittel für die frühe sprachliche Förderung verzehnfacht werden. Durch diese Investition ist es möglich geworden, die frühe sprachliche Förderung in allen österreichischen Kindergärten anzubieten und ich freue mich, dass alle Bundesländer von Beginn an mit dabei sind.

Bei dieser wichtigen gemeinsamen Aufgabe wünsche ich allen viel Erfolg!

Bütün Çocuklar İçin Adil Olanaklar

Avusturya'da bütün çocukların adil ve aynı şartlarda okula başlama hakları vardır. Dileğim, bunun için gereken tüm olanakları sağlamaktır.

Okul başlarken dil çocuklar için önemli bir beceridir. Almanca bilgisi yeterli olan ve yaşına uygun bir sözcük dağarcığı bulunan çocuklar, şüphesiz bunun büyük ölçüde faydasını görmektedirler. Ancak dersleri başından beri izleyebilenler öğrenmenin tadına varır ve sınıfta çevre edinme açısından adil bir şansa sahip olurlar. Eğitim bakanı olarak dil desteği için ayrılan kaynağın on katına çıkarılması için harcadığım çabalar olumlu sonuç verdi. Bu yatırım sayesinde Avusturya'nın tüm anaokullarında erken dil desteği sağlamak mümkün olmuştur. Bütün eyaletlerin başından beri birlikte çalışmaları benim için sevindiricidir.

Herkese bu önemli ve ortak görevde başarılar diliyorum!

Die frühe sprachliche Förderung macht Kinder fit für die Schule.

Alle Kinder sollen bei Eintritt in die Volksschule ausreichend Deutsch sprechen, um dem Unterricht folgen zu können. Sprachliche Rückstände sind während der Schulzeit oft nur sehr schwer aufzuholen und bereiten Kindern nicht nur im Deutschunterricht, sondern auch in anderen Fächern Probleme. Diese Hürden sind durch frühe sprachliche Förderung vermeidbar.

Wer wird gefördert?

Vor Beginn des letzten Kindergartenjahres findet eine „Sprachstandsfeststellung“ statt, bei der es um das sprachliche Können der Kinder geht. Es wird festgestellt, ob sich ein Kind dem Alter entsprechend ausdrücken kann. Das heißt, die deutsche Sprache im Alltag anwenden, einfache Fragen in deutscher Sprache verstehen und beantworten kann. Die „Sprachstandsfeststellung“ ist kein Test.

Wird festgestellt, dass ein Kind spezielle Förderung bekommen soll, erhält es diese im Kindergarten auf spielerische Weise und in angenehmer Umgebung, ohne Leistungsdruck.

Wie wird gefördert?

Im Jahr vor dem Schuleintritt erhalten Kinder bei Bedarf im Kindergarten eine individuelle sprachliche Förderung. Vorlesen, Begriffe erraten, Mehrzahlwörter erkennen und Wortschatzspiele sind nur einige der spielerischen Methoden, um Kindern den richtigen Umgang mit der deutschen Sprache zu erleichtern.

Kindergartenpädagoginnen und Kindergartenpädagogen werden speziell für die frühe sprachliche Förderung ausgebildet. Dazu wurden ein Verfahren zur Sprachstandsfeststellung, ein Sprachentwicklungsplan sowie „Standards“ erstellt. Die Bundesländer haben in Koordination mit dem Bund individuelle Fördermaßnahmen entwickelt. Diese Maßnahmen werden in den Kindergärten kindgerecht und in vertrauter Umgebung durchgeführt.

Auf der folgenden Seite wird beschrieben, wie die frühe sprachliche Förderung in Ihrem Bundesland umgesetzt wird.

Mag. Dr. Beate Palfrader
Landesrätin für Bildung und Kultur

Sprache stellt einen wesentlichen Zugang zur Bildung dar und ist unser wichtigstes Kommunikationsmittel. Für die Durchführung einer erfolgreichen Sprachförderung sind insbesondere ideale Rahmenbedingungen ausschlaggebend. Aus diesem Grund wurden seit März 2008 an der Pädagogischen Hochschule Tirol Pädagoginnen und Pädagogen speziell für die Sprachförderung ausgebildet. Diese „mobilen Sprachförderungspädagoginnen und Sprachförderungspädagogen“ werden die Kindergärten besuchen, um den Kindern während des gesamten Kindergartenjahres eine zusätzliche Sprachförderung anbieten zu können, falls dies notwendig ist. Die Förderung beginnt in allen Bezirken Tirols ab September 2008.

Als Bildungsreferentin des Landes Tirol ist es mir sehr wichtig, qualitätssichernde Maßnahmen im Bereich des Kindergartens setzen zu können. Ich hoffe auf rege Beteiligung an diesem Projekt und darf mich jetzt schon bei allen für die bis jetzt geleistete Arbeit im Dienste der Kinder bedanken.

Schritte zum Schulstart für das Schuljahr 2010/11

Kindergarten

- ▶ **März 2009**
Infobrief zur Sprachstandsfeststellung
- ▶ **Mai/Juni 2009**
Sprachstandsfeststellung: Beobachtung der Kinder im Kindergarten
- ▶ **ab September 2009**
Altersgemäße Förderung der Kinder im Kindergarten
- ▶ **Oktober 2009**
Schülereinschreibung in der Volksschule
- ▶ **Mai/Juni 2010**
Feststellung der Schulreife in der Volksschule
- ▶ **September 2010**
Schulbeginn

Volksschule

Erken Dil Desteği Çocukları Okula Hazırlıyor.

İlkokula başlayan tüm çocukların dersleri izleyebilmeleri için yeterli düzeyde Almanca konuşmaları gerekmektedir. Okula başladıktan sonra dil açığıının kapatılması genellikle çok zor olmakta ve çocuklara sadece Almanca'da değil, diğer derslerde de sorunlar çıkarmaktadır. Ama erken dil desteği sayesinde bu engelleri aşmak mümkündür.

Kimler Destekleniyor?

Anaokulunun son yılı başlamadan önce çocukların dil yeteneklerini konu alan bir "Dil Düzeyi Tespiti" yapılacaktır. Bu yolla çocuğun yaşına uygun olarak kendini ifade edip edemediği belirlenecektir: Yani Almancayı günlük yaşamda doğru kullanıyor mu, bazı kolay soruları anlıyor ve yanıtlayabiliyor mu? Bu "Dil Düzeyi Tespiti" rahat bir gözlem ortamında oyun yöntemiyle başarı baskısı olmadan yapılacaktır. "Dil Düzeyi Tespiti" bir sınav veya test değildir.

Eđer özel dil desteği gerekliyse çocuk bu desteği anaokulunda rahat bir ortamda başarı baskısı olmadan oyun yöntemiyle alacaktır.

Destek Nasıl Veriliyor?

Okula başlamadan önceki yılda ihtiyaca göre anaokulunda kişisel bir dil desteği alacaklardır. Okuma, kavram bulma, çoğul sözcükleri tanıma ve sözcük dağarcığı gibi öğretici oyunlar, çocuklar için Almancanın doğru kullanımını kolaylaştıran yöntemlerden sadece birkaçıdır.

Anaokulu öğretmenleri bu destek için özel olarak eğitilmektedir. Dil düzeyi tespiti için uygun yöntemler geliştirilmiş ve bir dil gelişme planı yapılarak "standartlar" belirlenmiştir. Eyaletler de federal devletle eşgüdüm içinde kişisel destek önlemleri geliştirmiştir. Bu önlemler anaokulunda çocuklara uygun ve güvenli bir çevrede uygulanacaktır.

Erken dil desteđinin eyaletinizdeki uygulaması sonraki sayfada.

Mag. Dr. Beate Palfrader
Eyalet Eğitim ve Kültür Müsteşarı

Dil eğitimin ana giriş kapısı ve en önemli iletişim aracımızdır. Başarılı bir dil desteği için en uygun koşulları içeren bir çerçeve uygulamada belirleyici olacaktır. Bu nedenle Mart 2008'den beri Tirol Eğitim Yüksek Okulu'nda dil desteği için özel eğitimciler yetiştirilmektedir. Bu "gezgin dil desteği eğitimcileri" gerektiğinde çocuklara bir yıl boyunca dil desteği verebilmek için anaokullarını ziyaret edeceklerdir. Dil desteği Eylül 2008'den itibaren Tirol'ün bütün ilçelerinde başlayacaktır.

Tirol Eyaleti Eğitim Müsteşarı olarak anaokullarında kalite güvencesi adına önlem alabilmek benim için çok önemlidir. Bu projeye güçlü bir katılım olmasını umut ediyor ve çocuklara hizmet alanında bu güne kadar yapılan çalışmalar için tüm katılanlara şimdiden teşekkür ediyorum.

2010/11 Eğitim Yılı İçin Adım Adım Okula Başlangıç

Anaokulu

► Mart 2009

IDil düzeyi tespiti için bilgilendirme yazısı

► Mayıs/Haziran 2009

Dil düzeyi tespiti: çocukların anaokulunda izlenmesi

► Eylül 2009'dan itibaren

Çocuğun anaokulunda yaşına uygun olarak desteklenmesi

► Ekim 2009

İlkokullarda öğrenci kayıtları

► Mayıs/Haziran 2010

İlkokulda çocuğun okul olgunluğunun tespiti

► Eylül 2010

Okulların açılması

İlkokul

Ranim poticanjem jezika djeca postaju fit za školu.

Sva djeca trebaju pri polasku u osnovnu školu u dovoljnoj mjeri govoriti njemački jezik, kako bi mogla pratiti nastavu. Jezički deficiti se za vrijeme školskog doba uglavnom vrlo teško mogu nadoknaditi, te predstavljaju probleme ne samo u nastavi njemačkog jezika, već i u ostalim predmetima. Te prepreke se mogu izbjeći samo putem ranog poticanja jezika.

Koga se potiče?

Prije početka posljednje godine provedene u dječjem vrtiću sprovodi se „Utvrđivanje jezičkog stanja“ („Sprachstandsfeststellung“), pri čemu su u centru pažnje jezičke sposobnosti djece. Utvrđuje se, da li se neko dijete može izražavati u skladu sa svojom životnom dobi. To znači da može ispravno koristiti njemački jezik u svakodnevnom životu, da može razumjeti jednostavna pitanja na njemačkom jeziku, te da može na ta pitanja odgovoriti. „Utvrđivanje jezičkog stanja“ nije zapravo nikakav test.

Ukoliko se utvrdi da neko dijete treba dobiti specijalnu potporu, onda će je ono dobiti već u dječjem vrtiću, u jednoj ugodnoj okolini, kroz igru i bez pritiska zbog postizanja uspjeha.

Kako se potiče?

U godini prije polaska u školu, djeca po potrebi dobivaju u dječjem vrtiću jedno individualno poticanje jezika. Čitanje naglas, odgonetanje pojmova, određivanje oblika množine, ili igre sa riječima su samo neke od metoda, kako da se djeci kroz igru olakšala ispravna upotreba njemačkog jezika.

Stručnjaci-pedagozi u dječjim vrtićima se posebno obrazuju za rano poticanje jezika. Razvijeni su prikladni postupci za utvrđivanje jezičkog stanja i postavljen je jedan plan za jezički razvoj, te potrebni „standardi“. Austrijske pokrajine su u koordinaciji sa saveznim institucijama razvile individualne mjere poticanja. Te mjere prilagođene djeci se u dječjim vrtićima sprovode u jednoj prisnoj atmosferi i okolini.

Na slijedećoj stranici je opisano kako će se rano poticanje jezika sprovesti u Vašoj saveznoj pokrajini.

Mag. Dr. Beate Palfrader

Pokrajinska savjetnica za obrazovanje i kulturu

Jezik predstavlja bitnu mogućnost pristupa obrazovanju, a to je i naše najvažnije sredstvo komuniciranja. Za sprovođenje uspješnog jezičkog poticanja su posebno odlučujući idealni okvirni uslovi. Iz tog razloga se od marta 2008. na Pedagoškoj visokoj školi Tirol obrazuju pedagozi specijalizirani za poticanje jezika. Ti «mobilni pedagozi za poticanje jezika» posjećivat će dječje vrtiće, kako bi djeci mogli ponuditi dodatno poticanje jezika za vrijeme čitave godine, ukoliko je to potrebno. Poticanje počinje u svim dijelovima Tirola sa septembrom 2008.

Meni je kao referentici za obrazovanje pokrajine Tirol veoma važno da se omogući poduzimanje mjera osiguravanja kvaliteta na području dječjih vrtića. Nadam se intenzivnom učestvovanju u ovom projektu, a već sada se zahvaljujem svima za ostvareni rad u službi naše djece.

Koraci do početka škole 2010/11

Dječji vrtić

▶ **Mart 2009.**

Informativni dopis u vezi sa utvrđivanjem jezičkog stanja

▶ **Maj/juni 2009.**

Utvrđivanje jezičkog stanja: promatranje djece u dječjem vrtiću

▶ **Od septembra 2009.**

Poticanje djece u dječjem vrtiću, u skladu sa starosnom dobi

▶ **Oktobar 2009.**

Upis učenika u osnovnu školu

▶ **Maj/juni 2010.**

Utvrđivanje školske zrelosti u osnovnoj školi

▶ **Septembar 2010.**

Početak škole

Osnovna škola

Fit for school with early language support.

When starting school, all children should be able to communicate in German well enough in order to be able to follow what is being taught in classes. It is often very hard to catch up on language development during school time, and children with language difficulties do not only face problems in German classes but in other subjects as well. However, these obstacles can be avoided by early language support.

Who will be supported?

Before the last kindergarten year starts, a 'language skills assessment' is held. The assessment establishes whether a child is able to express himself or herself in an age-appropriate manner; this includes using the German language in everyday life correctly, understanding and responding to simple questions in German. The 'language skills assessment' is not a classic test.

If it is assessed that a child should be individually supported he or she will receive it at kindergarten incorporated in play activities in a pleasant environment, without putting pressure on him or her.

How is it done?

During this last year before starting school, children will receive individual language support in kindergarten. Reading stories to them, guessing terms, recognising plural words, vocabulary games are only some of the fun methods making it easier for children to learn how to speak German.

The language support is given by specially trained kindergarten teachers. Suitable procedures for the language skills assessment were developed and an education plan as well as 'standards' were being designed. The federal provinces and the federal government jointly developed individual support measures. These measures are implemented in kindergartens in a manner appropriate for children and in a familiar environment.

The next page provides you with more information on your federal province.

Mag. Dr. Beate Palfrader
Member of the Provincial Government
for Education and Culture

Language is an essential approach to education and our most important communication medium. Basic skills are necessary to successfully implement the early language support. As a result, kindergarten teachers have been trained in the area of language support at the teacher training college of the federal province of Tyrol, since March 2008. Throughout the entire kindergarten year the “mobile language support teachers” will visit kindergartens and offer additional language support if necessary. In September 2008, the support is due to start in all Tyrolean districts.

As educational consultant for the federal province of Tyrol I would like to ensure best quality and make sure that all measures are applied. I am very much looking forward to an active involvement in this project and take the opportunity to express my gratitude for the accomplished work for our children.

Steps for school start of the year 2010/11

Kindergarten

- ▶ **March 2009**
information letter for the language skills assessment
- ▶ **May/June 2009**
language skills assessment: monitoring of the children in the kindergarten
- ▶ **From September 2009 onwards**
age-appropriate support of children in the kindergarten
- ▶ **October 2009**
school registration in elementary school
- ▶ **May/June 2010**
assessment of school maturity for elementary school
- ▶ **September 2010**
start of school

Elementary School

Kontakte in Tirol:

Amt der Tiroler Landesregierung

Abteilung Bildung
Heiliggeiststraße 7-9
6020 Innsbruck

Mag. Michaela Hutz
Tel. 0512/508-2580

Barbara Raithmayr
Tel. 0512/508-2579

Birgit Eder
Tel. 0512/508-2798

Pädagogische Hochschule Tirol Institut für Fort- und Weiterbildung

Isabella Kindler
Adamgasse 22
6020 Innsbruck
Tel. 0512/508-8542

Mehr Information / More information / Dodatne informacije / Daha fazla bilgi:

Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur
Minoritenplatz 5, 1014 Wien

E-Mail: info@sprich-mit-mir.at
Internet: www.sprich-mit-mir.at

Impressum: Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur, Minoritenplatz 5, 1014 Wien; September 2008

Eine Initiative des

bm:uk Bundesministerium für
Unterricht, Kunst und Kultur